

Substancje uzależniające

Używki

1. Definicja

Używki to produkty spożywcze nie mające właściwości odżywczych, zawierające substancje, które działają pobudzająco na układ nerwowy.

2. Przykłady używek

alkohol

nikotyna

kofeina

Dopalacze i narkotyki

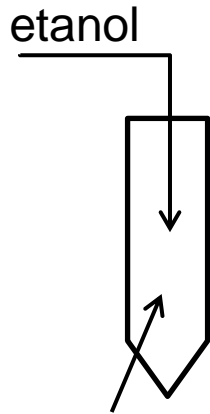
teina

3. Prawne uwarunkowania stosowania używek

Doświadczenie 1.

Badanie wpływu alkoholu etylowego na białko

białko jaja
kurzego

Obserwacje:

Powstaje biały kłaczkowaty osad

Wnioski:

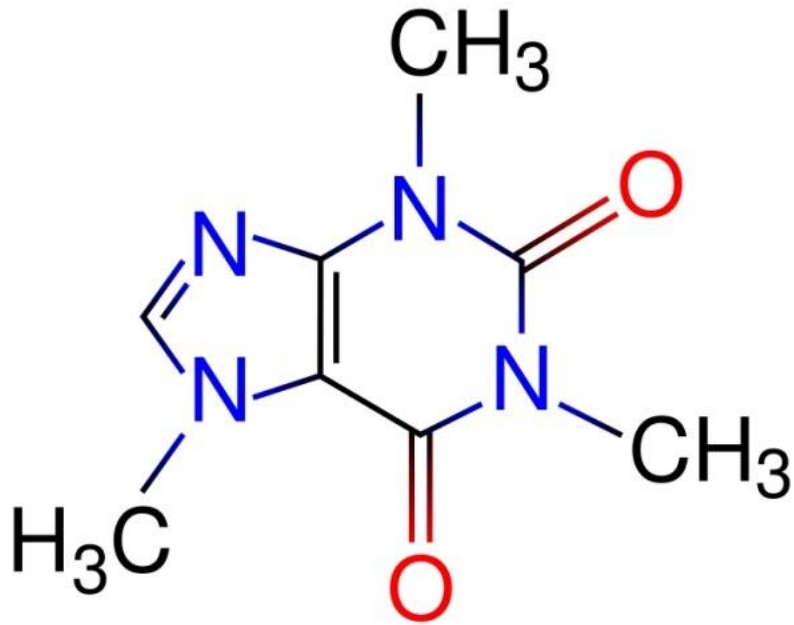
Etanol powoduje nieodwracalne
ściananie się białka (DENATURACJĘ)

Wpływ etanolu na organizm człowieka

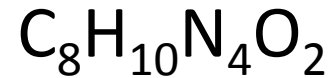
Stężenie alkoholu we krwi, ‰	Wpływ na organizm
do 0,1	Brak wyraźnego wpływu (stan fizjologiczny)
0,2 -1,5	Pobudzenie psychoruchowe, wesołość
1,0 – 2,5	Zaburzenia psychiki i równowagi, duża nadpobudliwość
1,2 -3,3	Utrata koordynacji myśli i ruchów
2,5 – 4,0	Utrata świadomości, sen narkotyczny
Powyżej 4,0	Śmierć spowodowana porażeniem układu oddechowego, krążenia i nerwowego

Dawka śmiertelna: dla dorosłego człowieka wynosi ok. 450g czystego C_2H_5OH (około 900g wódki)

Kofeina

Wzór sumaryczny kofeiny:

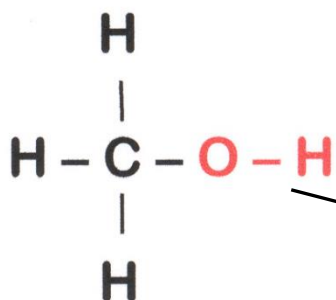
Źródło kofeiny to: liście herbaty, ziarna kawy, owoce kakaowca

Rodzaje kofeiny: kofeina, teina, guaranina, mateina

Występowanie: kawa, herbata, cola, napoje energetyzujące

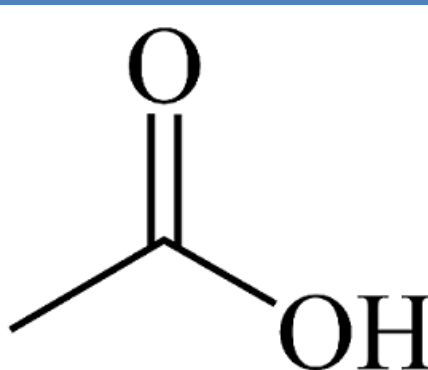
Ćwiczenie

Wyznacz wzory sumaryczne, wskaż i nazwij grupy funkcyjne w następujących związkach chemicznych:

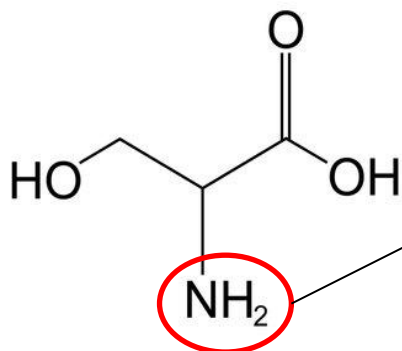
metanol
CH₃OH

grupa
hydroksylowa

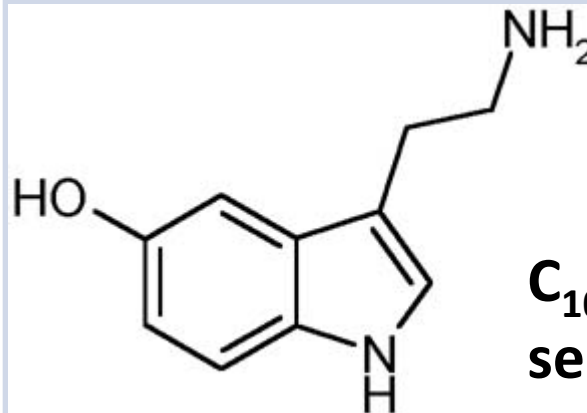
CH₃COOH

grupa
karboksylowa

C₃H₇NO₃

grupa
aminowa

C₁₀H₁₃N₂O
serotonina

Zadanie domowe

1. Wymień skutki czynnego i biernego palenia nikotyny
2. Czy czekolada zawiera kofeinę?
3. Wyznacz wzory sumaryczne, wskaż i nazwij grupy funkcyjne w następujących związkach chemicznych:

